

Pieter Omtzigt en Renske Leijten: Laat Financiën niet weggkomen met dit onderzoek naar de achtergehouden datakluis

De vondst van bewust achtergehouden documenten vormt een nieuwe ontmaskering na het toeslagenschandaal, schrijven oud-Kamerleden Pieter Omtzigt en Renske Leijten.



Renske Leijten en Pieter Omtzigt bij Leijtens afscheid uit de Tweede Kamer. Foto ANP

Pieter Omtzigt en Renske Leijten 28 juli 2026, 15:20



Bewaren



Delen

Dit is een ingezonden opiniestuk. Het standpunt in dit artikel is niet per definitie ook het standpunt van Trouw.



Voorpagina



Krant



Best gelezen



Luister



Rubrieken

mensen met exorbitante terugvorderingen opzadelde, onrechtmatig te werk ging en documenten achterhield voor burgers, rechters en het parlement, had het zeer dringende advies gekregen om even op vakantie te gaan om uit te rusten. Dit doet onze rechtvaardige overheid toch niet?

Advertentie

Bijna tien jaar later weten we beter. Na lang onderzoek door journalisten, advocaten en Kamerleden is helder hoe fundamenteel fout de fraudejacht zat en hoe diep het wantrouwen richting burgers in sociale wetten en regels is verweven. Het rapport van de parlementaire enquêtecommissie naar fraudebeleid liet zien dat het morgen weer kan gebeuren.

Ontmaskering van staatsterreur

Wie dacht dat alles onderzocht was in het toeslagenschandaal en dat het ministerie en de Belastingdienst een open houding hebben over hun fouten en er eindelijk wel transparant over zijn, komt wederom bedrogen uit. Deze krant deed al verslag van de nieuwe episode in de langslpende ontmaskering van staatsterreur: een datakluis met 64 miljoen documenten bevat ook stukken die onderzocht hadden moeten worden door de Tweede Kamer en wellicht het Openbaar Ministerie ([Trouw](#), 20 juli).

Deze houding zorgt voor een zwart gat in de rechtsstaat

De informatieplicht in de Grondwet bepaalt dat de Kamer deze documenten had moeten krijgen, concludeerde het Ministerie van

op. Maar de kluis bleef vele jaren dicht. We kunnen concluderen dat er bewust niet gedeeld is: men wist dat het moest, maar deed het niet.

Deze houding zorgt voor een zwart gat in de rechtsstaat. De Belastingdienst mag van zijn kant vergaande besluiten nemen en bijna elk document van een burger of bedrijf vragen. Bij weigering volgen forse straffen. Maar in het toeslagenschandaal hielden de dienst en Financiën keer op keer documenten achter. Dat maakt hun macht oncontroleerbaar. We kennen de gevolgen van de valse beschuldigingen: burgers werden vernalen.

Persoonlijke oordelen over beschuldigde burgers

De belastingdienst gaf zelf toe jarenlang veertien wetten systematisch te hebben overtreden. Dat zou niet weer gebeuren. En toch overtreedt de dienst wederom jarenlang wetten zonder gevolgen.

Advertentie

Nadat het kabinet was afgetreden en de premier excuses aanbood, zelfs nadat de regering royale medewerking had beloofd om alles op te helderen, gingen de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën door met hun onrechtmatig handelen. Bij de parlementaire enquête over fraude en dienstverlening, die in 2022 werd gehouden, werden deze documenten bewust niet verstrekt.

De datakluis is relevant omdat er ook documenten in zitten van de Dienst Toeslagen en de fraudeafdeling. Verslagen van de jacht op fraude, van intern overleg en hoogstwaarschijnlijk ook van persoonlijke oordelen over beschuldigde burgers. Dit kan de getroffen antwoorden geven op hun vragen. In de datakluis zitten ook persoonlijke gegevens van het werk van ambtenaren.



Voorpagina



Krant



Best gelezen



Luister



Rubrieken

geleden.

Onderzoek doen naar zichzelf

Het niet leveren van de documenten aan een parlementaire enquêtecommissie is een misdrijf. Bij een ernstige verdenking van een misdrijf mag niemand onderzoek doen naar zichzelf. Of opdrachtgever zijn van het onderzoek. Er moet dus onderzoek komen van de rijksrecherche of het OM.

Advertentie

Dat Financiën nu een extern onderzoek heeft aangekondigd, is onvoldoende: het ministerie blijft immers opdrachtgever. Iedere schijn van beïnvloeding van het onderzoek moet voorkomen worden. Het zou chic zijn als de dienst en het ministerie dit zelf inzien en de verantwoordelijkheid voor het onderzoek overdragen. Zo niet, dan is de Tweede Kamer aan zet. Geloven dat deze recidiverende overheidsinstanties het nu wel integer aanvliegen, is niet alleen naïef, maar ook laakbaar.

[Pieter Omtzigt en Renske Leijten stelden als Kamerleden de misstanden van het toeslagenschandaal aan de kaak.](#)

Lees meer over [Opinie](#)

Lees ook

Geselecteerd door de redactie

Interview Bestuurscultuur

Geheimhouding bij overheid is ‘aantasting van democratische rechtsstaat’

